

Rett og urett

Spalten omhandler juridiske forhold av betydning for leger. Ideer og innlegg sendes tidsskriftet@legeforeningen.no

Taushetsplikt og utlevering av pasientlister

Kravet til pasientens samtykke til å utlevere pasientinformasjon vil variere avhengig av typen pasientopplysninger og den aktuelle situasjon. Jo mer sensitive opplysninger det er tale om, dess strengere blir kravet til et uttrykkelig, informert samtykke.

Legeforeningen mottok for en tid tilbake en henvendelse fra en tillitsvalgt med forespørsel om å vurdere taushetsplikten i forbindelse med utlevering av pasientlister. Bakgrunnen var at et legemiddelfirma hadde henvendt seg til en gynekologisk avdeling ved et universitetssykehus som drev med in vitro-fertilisering (IVF) for å få utlevert lister over de pasientene som hadde vært under behandling. Hensikten var å gjennomføre en spørreundersøkelse om pasienttilfredsheten på avdelingen. Avdelingen sendte ut informasjonsbrev til pasientene. Her ble det opplyst at med mindre pasienten gav tilbakemelding til avdelingen om at man motsatte seg det, ville navnet på pasienten bli oppgitt til firmaet som gjennomførte undersøkelsen på vegne av legemiddelfirmaet. Selve undersøkelsen skulle gjennomføres som telefonintervju.

Navn på de pasienter som har mottatt behandling, er underlagt taushetsplikt, jf. helsepersonelloven § 21 (1). Denne saken dreier seg om hvorvidt pasientens manglende tilbakemelding kan anses som samtykke til utgivelse av pasientopplysninger i henhold til helsepersonelloven § 22, første ledd:

§ 22. Samtykke til å gi informasjon
Taushetsplikt etter § 21 er ikke til hinder for at opplysninger gjøres kjent for den

opplysningene direkte gjelder, eller for andre i den utstrekning den som har krav på taushet samtykker.

Kravet til pasientens samtykke vil variere avhengig av typen pasientopplysninger og den aktuelle situasjon. Jo mer sensitive opplysninger det er tale om, dess strengere blir kravet til et uttrykkelig, informert samtykke. Pasientlister, altså kun med opplysning om at vedkommende har vært pasient, vil normalt ikke være av svært sensitiv karakter og vil i liten grad røpe opplysninger om helbredsforhold. At pasienten har vært innlagt på en sykehusavdeling for in vitro-fertilisering, eller for den saks skyld en psykiatrisk avdeling, er derimot i seg selv en opplysning som røper forhold av svært sensitiv karakter.

Hvorvidt utlevering av pasientlister er i pasientens interesse vil også være et moment som må vektlegges. Etter helsepersonelloven § 25 stilles det ikke krav til et uttrykkelig samtykke fra pasienten dersom informasjon gis mellom samarbeidende personell, i den grad informasjonsutvekslingen er nødvendig for å gi forsvarlig behandling. I slike situasjoner vil man kunne presumere (anta) pasientens samtykke, men man skal likevel ikke gi informasjon dersom pasienten motsetter seg det.

I denne saken er utlevering av pasientlister ikke begrunnet i den direkte oppfølging av pasienten, noe som trekker i retning av at det ikke er adgang til slik utlevering. Dette tilsier at man skal være meget streng både med hensyn til overhodet å delta i en undersøkelse som innebærer frigivelse av slike opplysninger og, under enhver omstendighet, at man sikrer at det er gitt et tilstrekkelig samtykke fra pasienten.

Etter Legeforeningens syn er det helt nødvendig i et tilfelle som det aktuelle at man innhenter et uttrykkelig, informert samtykke fra pasienten. Ut fra de foreliggende opplysninger synes det personell som besluttet utlevering å ha brutt taushetsplikten etter helsepersonelloven § 21 ved å utlevere pasientlistene.

I informasjonen som gikk ut til pasientene, ble det vektlagt at firmaet som gjennomførte undersøkelsen hadde taushetsplikt overfor sin oppdragsgiver. Dette har ingen betydning for vurderingen av hvorvidt sykehuset har brutt taushetsplikten. Sykehusets brudd på taushetsplikten skyldes nettopp at informasjon er utlevert til dette firmaet. At mottaker har taushetsplikt med hensyn til å gi opplysningene videre, er derfor ikke relevant.

Lars Duvaland

lars.duvaland@legeforeningen.no
Den norske lægeforening
Postboks 1152 Sentrum
0107 Oslo

Litteratur

1. Befring AK, Ohnstad B. Helsepersonelloven med kommentarer. 2. utg. Bergen: Fagbokforlaget, 2001: 74.